

LA MAINADA

— Per què plora En Jordi?

— Perquè ha fet un pont de sorra i se'l vol endur a casa seva.

Els sorteigs de LA MAINADA

En la forma acostumada, el dissabte passat sortejàrem els premis corresponents al número 8, sortint favorescuts els números

1 8 9 4

pel primer premi, consistent en la màquina Kodak, i

1 4 6 3 4

pel segon premi, consistent en el burret de roba.

Els qui siguin posseïdors de qualsevol dels exemplars del n.º 8 que duguin estampats un d'aquests números, poden passar a recollir els premis en la nostra Administració, els quals els seran entregats firmant prèviament un rebut dels mateixos.

Si per tot el dia 6 de setembre no han estat recollits, tornarem a sortejar-los de nou entre els nostres afavoridors, demés de l'objecte que en aquella data correspongui sortejar.

SORTEIG D'AVUI

Els compradors d'aquest número participen en un sorteig doble, ja que el dia 24 del passat, transcorregut un mes des de que férem el tercer sorteig, encara no s'havia presentat ningú a recollir el premi que allavors oferírem, i que, tal com vam prometre, anem a sortejar de nou.

Així, doncs, en aquest número hi van dos premis:

1.ª Una pilota futbol anglesa n.º 5

i 2.ª Una patinette

construïda per la casa Valls Obis, S. A., de Barcelona.

En aquesta mateixa plana hi va el número que correspon al present exemplar.

Nota important: Que ningú no s'impacientï perquè no vegi publicats els seus treballs amb la premsa que ell desitjaria. Si es fixen en el Correu de cada setmana, es podran fer càrrec del cúmul de coses que rebem, i tenim que demés hi ha els originals optant als tres concursos, que ja no esmentem. A hores d'ara duem rebuts més de 450 campanars, i altres tantes respostes als concursos II i III. tot anirà sortint, de mica en mica!

Correu de LA MAINADA

Durant la setmana hem rebut treballs (els quals anirem publicant a mida que ens ho permeti l'espai de que disposem), dels següents col·laboradors i col·laboradores, mainadistes estimats:

Endevinalles de Pere Comanges; A. Fiol; Jaume Bayerri; Martí Ribalta; Montserrat Català; Costal i Fontseca; Josep M.ª Arissó; Josep M.ª Lladó; R. Mola Cañades; Pau Herrero; E. Vallibera; W. Fonts; Antoni Ribas; Pilar Juncadella; Daniel Ventura; Antòs Molons; Gim-Bau; Jordi Fontseca; Julià Martíu; Manel Lozano; Francesc Miró; Maria Bosch; A. Verdguer i Homs; Trencà-Closques; Francisca Munt; J. Mat; Francesc Barceló; Amali Garcia; A. Llaveria; A. Muntané; Ruben d'Isop; J. E. Julià; Josep Moreno; A. Vidal; Llorenç Fanés; J. Riopedrer; Felicià Plana; Dos atrevits; Blas Domínguez; Pere Noria; Joan Vacher; Jordi Girona; V. i C. Mas; Nester; Josep Bartrés; M. Garcia; S. Colldeforns; Jaume Vacher; Anton Giner; Francesc Milà; Martinet Milà; Reducse; Rodolf; Jaume Estany; A. Vilà; Montserrat Rius; Duran Ginesta; Joan Mainé; J. Mas; R. i M. Barceló; Antònia Mirabet; Maria Fignerola Velasco; L'Ardit Josep Argelagues; Eduard Albareda; Joan A. Girona (Escriuiu amb una mica més de suavitat i anirà tot)...

Treballs literaris, xistos, etc., de Josep Sellés Genís; A. Fiol; Jaume Bayerri; Manel de Solius; Josep M.ª de Arissó; R. Mola i A. Llisó; Frederic Picas; M. Vallderas; Tòfol; A. Molons; Francesc Miró; Tipògraf; Joaquim Soler; Miquel Balaguer; Josep Casassa; Ruben d'Isop; Frederic Serra; M. Corominas; M. Frigola; Llorenç Fanés; S. Sabater Oliver; Enric Borrull; C. Pillo; Maria; Amada Pijoan; Sarle i Bernadet; J. Tarragó; Lluís Laporta; A. Juvinyà; L'Oncle Ramon; Jaume Estany; Miquel Muntaner Puig; Miquel Casals (Es gairebé mansoi); A. Oller i Mallo; (feu coses més alegres); Amador Revolta (contestem a vos i a tots els altres que s'impacienten: Els campanars es reben tots, i es publiquen per ordre d'arribada els que estan més bé. Penseu que en duem de rebuts més de quatre-cents cinquanta i solament en podem donar 14 o 15 cada setmana); Joan Ruiz, Valentí Serarols, Xavier Riera, Daniel Pagès, Manuel Badia, Sabas i Andreu Fusté, Antoni Riera, Josep Anglès Prous i Abel-Catí (Els vostres versos són una mica incorrectes; feu coses més senzilles); Lluís Jordà (les pàgines de la nostra història que tinguin un interès viu pels nostres llegidors; les anirà fent En Rovira i Virgili. Faci'ns altres coses); Eduard Bros Mas (Feu altra cosa més interessant); Maria Vidiella (perquè tradueix versos del castellà? Provi de fer quicòm original).

Dibuixos: Amat, Sarle i Bernadet i Blai Domínguez (No copieu, que després ens feu patir, fillets!) M. Barceló; Mirabet; Jaume Estany; Rodolf Comas (anirà el xisto amb altre dibuix més correcte); J. Sendra; Jaume Vacher (L'elcom vostre és magnífic, i us agraïm molt la vostra col·laboració. Però altres dibuixos són de periòdics de París i no els podem publicar); Josep Llorens; Segarra (gràcies, eh!); Jacinte Bofarull; Ll. Pelu; M. Garcia (aprofitarem el tema); Dos Kakimonokis; F. Milà; Martinet; J. Castell; Nester (firmeu amb nom i cognom. Apà!); Jaume Cortines; M. Corominas; Felix Soler; J. Sendra; P. Alegre; M. Horta; Joaquim Serra.

Una abraçada a tots, de

EL GUIA JOAN

EL NOSTRE FULLETÍ

Junt amb aquest número repartim als nostres llegidors el desitjable de 10 pàgines de la interessant novel·la

En Nap Buf, detectiu

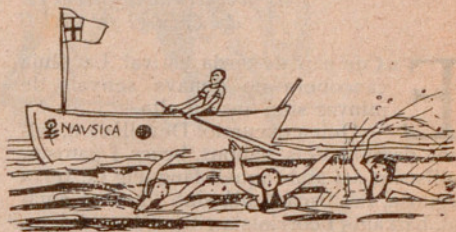
original d'En JOAN LAGUA LLITERAS

Tots els nois de Barcelona, i també tots el de Catalunya, han d'estimar força al gentilíssim senyor En Nicolau d'Olwer, President de la Comissió de Cultura del nostre Municipi... Graveu aquest nom en la vostra memòria, lectors de LA MAINADA; nens i nenes xamosos; recordeu-lo sempre amb amor; i quan pregueu a Déu pels grans benefactors vostres, dediqueu al menys una oracioneta humil i fervent, per a que el cel conservi molts anys entre nosaltres a l'eminent home que el porta, i tot sigui pel major bé de la nostra estimada pàtria.

Amb això no fareu més que correspondre a la puríssima devoció que us té En Nicolau d'Olwer, el benemèrit de la cultura. Abans que vosaltres penséssiu en ell, ell ja us estimava amb tendresa d'apòstol, ja treballava per vosaltres, ja es neguitejava i es

sió de Cultura, hem d'esmentar la creació de l'«Escola del Mar», inaugurada el dia 3, a la platja de la Barceloneta. Galantment in-

vitats, anàrem a la bella festa de civilitat, de cultura i de patriotisme.

Els nois malaltissos tindran una bella escola, a la vora de les ones blaves, amb sol mariner, amb ventijol ric de iodo... I després de la llicó podran fer tombarelles, i mullar-se i capbuçar-se, i fer salut, protegits per la vigilància d'una barca, tota pintada i polida, que porta un nom grec d'allò més bonic: *Nausica*. Ja sabeu qui duia aquest nom? Dons una princeseta grega, que va acollir a Odiseu o Ulises, quan aquest heroi tornava de la guerra de Troia.

En l'acte d'inauguració parlà l'Alcalde, ja restablert de la seva honrosa ferida. Quines paraules més belles les seves, igual que les dels altres! Donava goig escoltar-los... Ja cal que aixequem alt l'escut de la nostra ciutat, que tant estima als nois!

I no oblidem, en la joia, els noms dels que col·laboren ferventment amb l'Olwer, tals com Ventura Gasol, el fortíssim poeta nacional; En Ainaud, director tècnic; el secretari d'assessoreria En Bohigas Tarragó, i els doctors Mias i Alomar i Civit...

EL GUIA JOAN

sacrificava pel vostre major grau d'educació i perfecció...

Aixís, pel seu finíssim esperit de pulcritud i per la molta cura que té de tot allò que ha d'anar a les vostres mans, ell, el primer, amb valentia i fermesa, va saber rebutjar tot allò que encara que essent amb intenció no nociva, us podia perjudicar; i no va témer d'oposar-se a prestigis fets i aferrissats entre nosaltres...

No intencem fer ara una biografia d'aquest gran home, un dels més alts valors intel·lectuals de la nostra terra. Però nosaltres, que no som personalistes i no monopolitzem els aplaudiments per a oferir-los a un home sol, i sempre lloarem a tots i a cada un dels que estimen de cor a la mainada i treballen per ella amb desinterès!

Entre les moltíssimes obres que porta fetes En Nicolau d'Olwer, desde la Comis-

EL SISÈ MISTERI DE DOLOR

(LLEGENDA BANYOLINA)

*Als joves de la Secció IV
del Col·legi del Collell*

ERA un cap de tarda estival. La pluja cançonera no donava senyals de minvar sinó fins nit alta.

¡Quina excursió! Devallàvem, saltant damunt dels xalions, brucs i gatoses, rellicant ací amb aquell fangueig de terra argilosa, i rellicant allà amb l'herbei amarat, baixants i corriols a riscs de rodolar a l'abism de les fondalades que formen les estribacions. Enfangats fins a clatell, poguérem arribar al Mas Rovira (1).

— Cuíteu, entreu ací al portal. ¿I d'on veniu, cristians de Nostre Senyor?

— Venim d'excursió, de l'ermita de Sant Petllari.

— Entreu i treieu-vos el calçat, que podrieu agafar dolor...

— No cal, reposarem en aquests seients de pedra mentre passa el xàfec... i després, com es fa fosc, no sé com podríem arribar a Banyoles. Encara hi tenim un bon tirant...

— És clar — respongué la velleta mirant, amb l'esguard, el llarg camí — però ¿on voleu anar amb aquest xubasc?

I ens acompanyà a la llar, expressament encesa.

Posàrem a assecar la roba i el calçat.

— Aquell sol que feia, quan hem pujat!

— I massa xafogor, que sol anunciar pluja. Ara el temps és boig, puix sovint ens enganya. ¿No feu cas de l'estiu! Mireu, al matí un sol que rosteix les plantes, i en essent migjorn un tap ja's veu ací dalt a Rocacorva, que estiragassant-se, estiragassant-se, enfila Falgons amunt i en arribar la broma a Pujarnol ens cau, damunt les espatlles, l'aigua a samalades. I tot en un sant-i-amén.

— ¿I vosaltres hi viviu tranquils en aquesta casa durant els aiguats?

— ¿I per què ho pregunteu, això? — feu la velleta, sorpresa.

— Ja veureu, temeria que amb la tendror i amb els furients regarols, es descalces-

sin aquestes roques que sobre nosaltres es veuen i que m'aixafessin sota la teulada. Principalment aquesta roca geganta, que, en mirar-la, em posa la pell de gallina...

— Si vosaltres sapiguéssiu — respongué la velleta mig rient — la llegenda d'aquesta roca geganta, ja no tindrieu paúra, com teniu, sinó que, tranquils com nosaltres, la miràrieu amb la indiferència que es mira un roure centenari arrelat en mig de la prada.

— Apa, doncs, conteu, feu la mercè de contar-nos aquesta llegenda — demanàrem tots, curiosos d'esbrinar el fonament de fe que apoiava la velleta en aquella roca geganta, mig apuntalada i amb la colossal testa aixecada menassant nit i dia aixafar el Mas Rovira.

La velleta, després de contemplar el mitjó, quasi enllestít, que entre mans tenia, aixís començà:

« Ens tenia dit nostre avi (q. a. c. s.) quan érem mainada, que la llegenda aquesta és del temps de llur besavi, que allavors era el majoral d'aquest Mas.

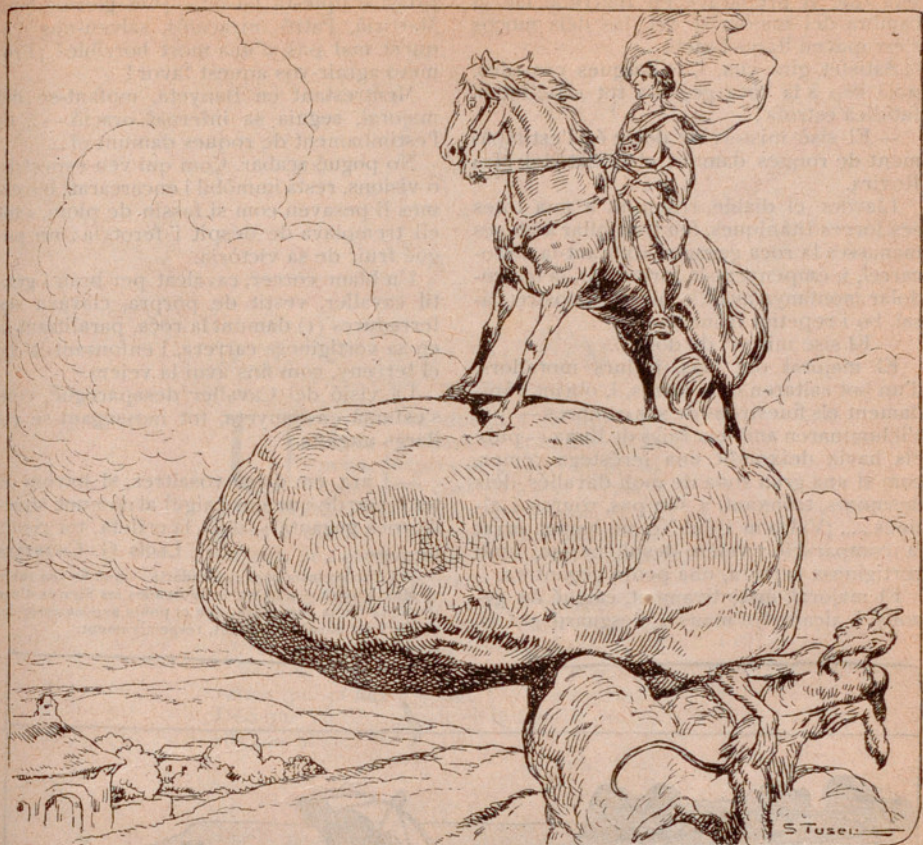
Ens contava ell, que, en dit temps, la comarca banyolina tota ella s'esllanguia per la llarga sequedat que setmanes feia patia. Els conreus i hortes s'havien tornat polsaguera i roquissers, malgrat les regues que tot sovint feien amb l'aigua de l'estany, mitjançant canals i regarols. Mes l'aigua no era prou per apagar la sed ardenta que cremava la terra, perquè s'infiltrava per la crosta esberlada dels camps, i aquests, com si talment fossin sponges, tot seguit eren eixuts. ¡I ara compteu que havia d'ésser dels conreus que no podien ésser regats amb l'aigua de l'estany!

Tots els pobles i llogarets de la rodalia, al conjur dels banyolins, es juntaven sota les voltes del Monestir per implorar la misericòrdia del gloriós Patró Sant Martirià.

Els monjos benedictins, fervorosos com eren, es dalien cantant continuament els salms i les lletanies davant de les venerables despulles del sant Martre, en qui tots els banyolins i comarcans tenim posades l'esperança i salvació.

Un zelós predicador comanà, amb vives ànsies, que es resés el sant Rosari en totes les llars, en el llinar de la porta llur, i ben alt. Haurieu vist, llavors, les grans rodes

(1) Està situat aquest Mas en una vessant de la carena de Sant Petllari, damunt el clot de Sant Maurici i a la part ponent de Banyoles.

de gent davant dels portals resar fervorosament les desenes del Rosari.

Per fi, el digníssim Abat, amb el consell de sos monjos, i amb les súpliques dels banyolins, acordà portar solemnement en processó les despulles de Sant Martíà a l'estany (1).

I mireu que no bé tornava de l'estany la processó de pobles comarcans amb ses patronals imatges i penons, que un diluvi d'aigua devallà damunt la comarca, tornant-li la vida. ¡Lloat siga per sempre nostre gloriós Patró! ¡Ja podeu comptar com resarien el Rosari, llavors, els banyolins!

En les masies se solien reunir les cases del volt i el resaven junts en l'era.

I aixís també en l'era d'aquest Mas es reunien les d'aquest clot de Sant Maurici, cridats pel que llavors era el majoral.

Mes, heus aquí que el dimoni, que és un sac d'odis i enveges, no podia suportar que en el Mas Rovira s'hi resés el Rosari. I aixís,

(1) Costum molt antic dels banyolins.

una nit, després que la gentada — acabat l'últim misteri de dolor amb el reguitzell de parenostres — anà a jeure, car demà hi havia matines, s'assegué damunt aquella roca geganta per a preparar sa venjança.

Al majoral i a tots els del Mas Rovira els la portava botada. ¡No se'n refumarien d'ell, mal llamp se'ls emportés! ¡No tornarien a aplegar les llars de Sant Maurici per resar el Rosari! Ell els donaria a conèixer un sisè misteri de dolor, empecat per son diabòlic magí, encara que solament cinc n'haguessin resat aquell vespre.

— El sisè misteri de dolor — repetia en Banyeta rient sarcàsticament — és l'estimament de roques damunt el teulat del Mas Rovira.

D'un bot davallà de la roca geganta, i, amb dues gambades fou palplantat, com un estaquírot, davant nostre portal. Aplicà al forat de la clau sa fina orella i estirà el coll com una cigonya. ¡Com reia el malvat! Tothom dormia, lluny de pensar en la terrible mali-

feta que li preparava en Banyeta. De la cambra del majoral i del jas dels moços s'escapaven llargs bufets...

Satisfet girà cua, i, a llargues camades, pujà cap a la roca geganta tot repetint la fatídica estrofa:

— El sisè misteri de dolor és l'estimbament de roques damunt el teulat del Mas Rovira.

Llavors el diable, resumint a una totes ses forces titàniques, feu trontollar amb ses manasses la roca geganta, aixecant-la de socarrel, i, empenyent-la fortament, la feu rodolar montanya avall, avall, vers nostre casal, bo i repetint irònicament:

— El sisè misteri de dolor...

El majoral del Mas, i llurs moradors, d'un bot saltaren dels catres, i, obrint ràpidament els finestrons de ses cambres — que s'il·luminaren amb els raigs de lluna — puix els havia deixondit una feréstega remor, com si una gran roda de molí davallés dels desmunts, tronxant, a son pas, roures i alzines..... ¡Valga'm Déu! No, no havien errat la comparació: veien desplomar-se, amb vertiginosa carrera, una pedra gegantina.

El majoral, instintivament, caigué de genolls, i, alçant les mans i l'esguard al Cel,

pregà d'aquesta faiso: — ¡Oh gloriós Sant Martírià, Patró miraculós, salveu-nos d'aquest mal pas, d'una mort horrible! ¡Prometo agrair-vos aquest favor!

Mentrestant en Banyeta, mofant-se del majoral, seguia sa infernal oració — ... és l'estimbament de roques damunt el...

No pogué acabar. Com qui veu espectres o visions, restà immòbil i encarcerat; les cames li pesaven com si fossin de plom, i tot ell tremolava de despit i ferotgia: no pogué fruit de sa victòria.

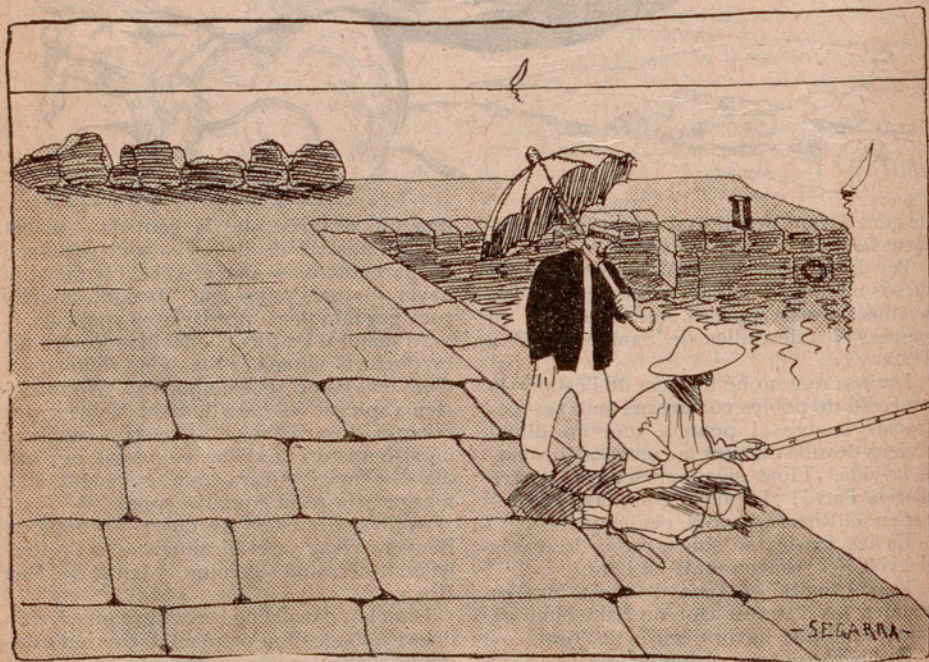
Un blanc corcer, cavalcant per brau i gentil cavaller, vestit de porpra, clavava ses ferradures (1) damunt la roca, paralitzant-la en sa vertiginosa carrera, i enfonzant-la en el terreny, com fins avui la veiem.

La visió del Cavaller desaparegué, com s'esfumà en Banyeta, tot mossegant-se els llargs ungles.»

— I ara em direu vosaltres, si havem de tenir por de que ens caigui al damunt aquella roca geganta! — deia, la velleta, tot rient.

Banyoles. LLUÍS G. CONSTANS

(1) En aquesta roca llegendària — que es veu sobre el Mas Rovira — s'hi noten marcades les figures d'uns ungles i d'una ferradura, que el poble suposa ésser del diable i del cavall d'un Sant, respectivament.

— A vostè ja el deuen conèixer els peixos, perquè s'hi passa la vida, aquí.

— Sí, senyor, que em coneixen. Per'xò en pisco tan pocs! Quan els veig, em recordo de la nostra antiga amistat, i em ve un eterniment que em priva de clavar-los l'am!

E L S R A Ï M S

(CONTE ORIENTAL)

UNA dona va donar a sa filla uns raïms madurs i apetitosos; la nena, després de pendre'ls, pensà que farien content a son germà, i els hi portà. El germà, tot mirant-los, es digué a sí mateix: «El meu pare, sempre treballant, deu estar cansat; portem-li aquests raïms, que el refrescaran».

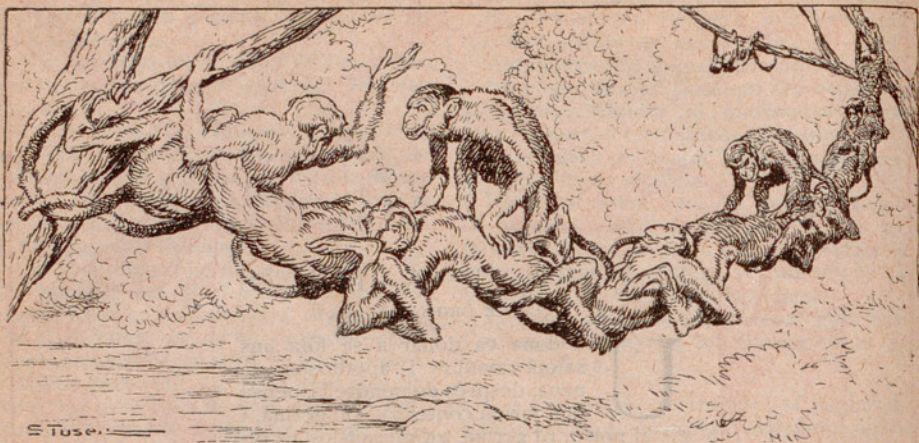
El pare prengué els raïms, igualment, i observant la seva muller no lluny d'allí, va córrer al seu costat per a donar-los-hi.

Es així que varen tornar a la mare els raïms que ja havia donat, i la dona pregà a Déu que l'unió regnant en la família perdurés fins al cel.

A. FIOL, trad.

DEL MÓN DE LES BÈSTIES

ELS MICOS PASSANT UN RIU

EL mico és, sens dubte, la bèstia més àgil de tot el regne animal. La seva habilitat i la seva lleugeresa de moviments, és de tot punt envejable per totes les altres bèsties, que de molt no hi arriben, podent incloure-hi fins al mateix home. No obstant, amb tot i la seva gran agilitat, no sab de nedar i té un gros horror a l'aigua en quantitat suficient en que ell s'hi pugui submergir. Mico a l'aigua, és mico mort. En veure's a l'aigua, els agafa una mena d'espaviment i esbalotament, per l'estil del dels gats, i perduda per complet la serenitat, s'ofeguen.

Quan els micos volen passar un riu es junten una colla, i cerquen un arbre ben a la vora de l'aigua, procurant que les llurs branques altes vinguin a parar en tant com sia possible a l'indret de la corrent, i llavors es pengen d'una branca agafant-se l'un a les potes de l'altre, i fent com una mena de corda que ja procuren que vingui a tenir si fa o no fa la mateixa amplada del riu. Un cop disposats d'aquesta manera, comencen a balancejar-se fent un moviment de va-i-ve com un trapeç, prenent cada vegada més impuls, fins el moment que ja els sembla que porten la suficient embranzida, i un dels micos, que és el que actua de cap de la maniobra, llença un xisclet, i tots alhora, i sense deixar-se anar per a res, es decanten cap al cantó de la riva contrària del riu, i el mico que està al cap d'avall de la corda procura agafar-se a una branca d'un arbre situat a l'altra banda,

quedant aixís estesos com una mena de corda per damunt del riu, ço que fa l'efecte d'un pont, pel damunt del qual hi passa tota la micada menuda que no té prou força encara per a pendre part en la maniobra. Un cop acabat el traspàs de tota la caravana, el mico que estava agafat a la branca del primer dels arbres, o siga el de la riva on es trobaven primerament tots els micos, es deixa anar, i obeïnt a la natural força de gravetat, la corda torna a pendre la seva posició vertical, quedant així tot l'enfilall de micos penjants cap per avall, a l'altre cantó del riu al qual es proposaven passar.

Aquesta forma tan singular de passar els rius, té una segona part que alguna vegada resulta tràgica per qualche dels seus autors. Es molt difícil que en pendre l'embranchida per agafar-se a la branca d'un arbre de la riva contrària a la en que els micos es troben, el mico del cap d'avall de la corda, que és l'encarregat d'agafar-se, ho pugui fer en una branca tan alta com la en que es troba agafat i en l'arbre del qual pengen, i generalment s'agafa a una d'un xic més baixa, puix no arriben més amunt en l'embranchida presa, i aleshores resulta que en deixar-se anar de la primera branca, la corda queda molt més aprop de l'aigua, arribant sovint fins al punt de que l'últim dels micos s'arriba a mullar, i com que ja hem dit que l'espaviment que agafen en mullar-se és gros, deixa d'agafar-se de la cua del seu companyó, i, naturalment, s'ofega. D'aquest fet neix aquell proverbi català que diu: *l'últim mico és el que s'ofega*.

JOAN AMADES

FULLS DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA

D^o1.

L'ENLLAÇ DE CATALUNYA I ARAGÓ

El rei d'Aragó Ramir el Monjo, dit així perquè abans d'ésser rei fou frare i bisbe, havia estat dut al tron pels aragonesos, els quals aconseguiren que el Sant Pare li concedís llicència per a casar-se, a fi d'assegurar la successió de la dinastia reial.

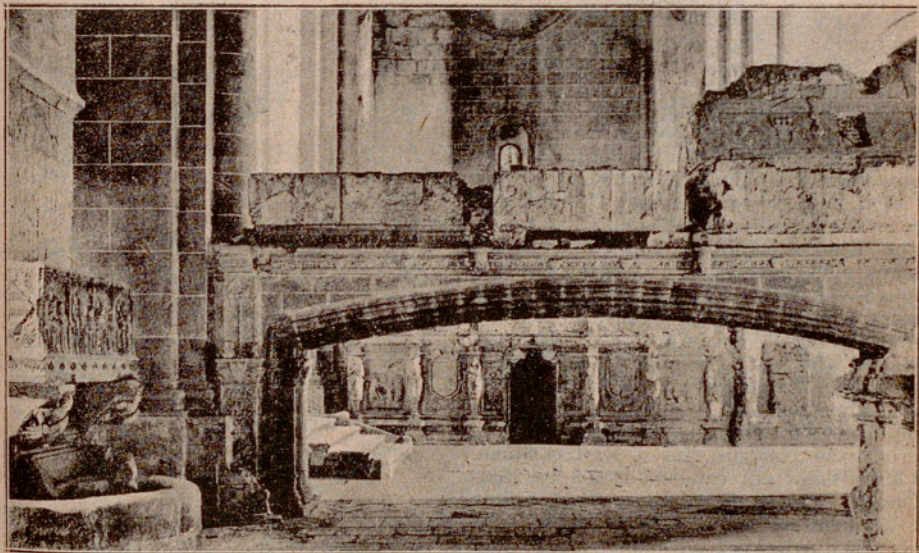
Però del matrimoni només nasqué una filla, dita Peronella en català antic (en castellà *Petronila*); i quan aquesta encara no havia fet dos anys, la comprometé, en escriptura pública i solemne, per futura esposa del comte de Barcelona Ramon Berenguer IV, qui aleshores tenia uns 22 anys (1137). Amb aquest casament es volia assegurar el bon govern i la defensa d'Aragó, enllaçant-lo amb Catalunya. S'establí la condició que si Peronella moria abans de Ramon Berenguer, aquest, després de la mort de Ramir, heredés el reialme aragonès. Posteriorment, el rei aragonès confirmà aqueixes disposicions, en

forma que el comte català venia a compartir el govern d'Aragó amb Ramir.

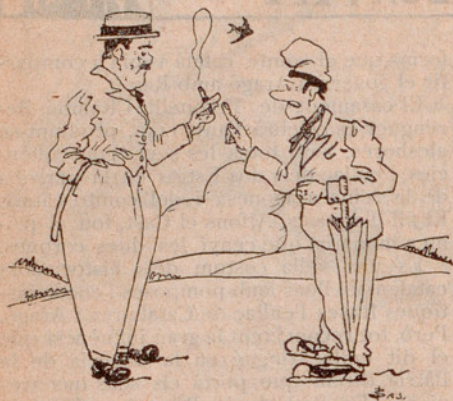
El casament de Peronella i Ramon Berenguer es celebrà l'any 1150, produint-se aleshores, amb totes les seves conseqüències, l'enllaç dels dos Estats en la persona de la reina aragonesa i del comte català. El fill d'aquests, Alfons el Cast, fou el primer monarca que cenyí les dues corones.

Es una vella costum dels historiadors catalans el lloar amb pomposes i encomiàstiques frases l'enllaç de Catalunya i Aragó. Però, tot reconeixent la gran influència que el dit enllaç tingué en la història de la Pàtria, direm que portà els seus inconvenients. En Prat de la Riba el qualifica de molt nociu. Sense el dit enllaç, la història de Catalunya hauria seguit un altre curs. Potser no hauria estat tan brillant per als catalans el segle XIII. Però és possible que el nostre edifici històric hagués guanyat en resistència i durada.

Generalment es dona el nom de Confederació catalano-aragonesa al conjunt del país regit pels comtes-reis. Cal tenir present, però, que no fou allò un veritable

Monestir de Poblet: Tombes dels Reis

— I com és que pugen tan amunt?
— Home, perquè volen!

règim confederal o federatiu. No hi havia, llevat de la institució reial, institucions comunes als diversos Estats de la Corona. Allò era més aviat una unió personal, és a dir, un conjunt d'Estats units per la persona del monarca, els quals Estats, fora d'aquest lloc, eren independents els uns dels altres. En alguns moments s'insinuà la creació de Corts comunes al conjunt de la Corona. Però no es va passar del començament d'aquest camí.

En la Unió catalano-aragonesa, Catalunya hi representà el primer paper. Catalana fou la dinastia reial; catalana (o llatina) la llengua oficial i diplomàtica; català l'esperit i l'ideal. Però el nom de Regne d'Aragó que fou donat al conjunt dels Estats de que l'Unió es componia, ha fet un mal imens, històricament, a la glòria de Catalunya, el nom de la qual ha quedat, per als estranys i fins per als propis, enfosquit i quasi esborrat. Per un efecte d'òptica històrica, s'ha vist, en mirar damunt per damunt, una Catalunya modesta i secundària, subordinada a Aragó. Als monarques de l'Unió s'els diu reis aragonesos. De fet, eren reis catalans, fins a Martí l'Humà. Llur nissaga era catalana, català llur llenguatge, catalana llur ànima. Un eminent historiador aragonès, Zurita, declara que els reis d'Aragó «...desde que sucedieron a los Condes de Barcelona, siempre tuvieron por su naturaleza y antiquísima patria a

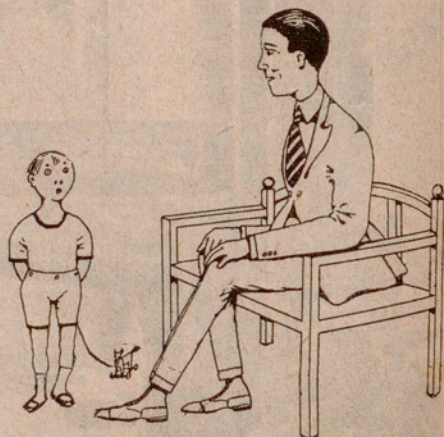
Cataluña, y en todo conformaron con sus leyes y costumbres, y la lengua de que usaban era la catalana y de ella fué toda la cortesía de que se preciaban en aquellos tiempos.»

Un historiador castellà contemporani, el senyor D. Rafael Altamira, en la seva *Historia de España y de la civilización española*, reconeix el paper preponderant de Catalunya en l'Unió catalano-aragonesa, dient:

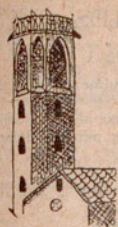
«Con esto, vino a ser considerado como soberano de Aragón el conde de Barcelona, verificándose así la unión de los dos más importantes Estados pirenaicos, que siguieron juntos constantemente, realizando grandes empresas militares y políticas en que Cataluña representó siempre el espíritu de expansión hacia el exterior, el de relación comercial y civilizadora con el resto de Europa.»

La Catalunya de l'època comtal està representada pel monestir de Ripoll, allà a les vessants del Pirineu, d'aquell Pirineu que fou breçol de la Reconquesta catalana. La Catalunya de l'època dels comtes-reis està representada pel monestir de Poblet, a la Catalunya Nova, fundat per En Ramon Berenguer IV, i on tenien llurs tombes, entre altres comtes-reis, En Jaume I el Conqueridor i En Pere III el del Punyalet.

A. ROVIRA I VIRGILI

— I ja saps què és una lluna en quart mimvant?
— Prou que ho sé; i fins n'he vist una...
— Així m'agrada, que et fixis amb les coses.
— ...el dia que vaig trencar la de l'armari de casa.

81. Església de la Trinitat, Vilafrauda del Penedès

(J. BARTRÉS)

82. Sant Pere, de Rubí

(J. TORRENS)

I Concurs de LA MAINADA

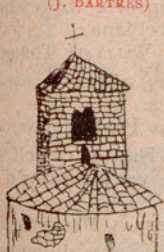
ELS CAMPANARS DE CATALUNYA

(Vegin-se les condicions assenyalades per a poder optar en aquest Concurs, en els números 1, 2 i 3 de LA MAINADA)

83. Les Corts

(JOAN COLOMÉ)

84. Sant Pere, de Terrassa

(A. M. SOLÍS)
11 anys

85. Sant Josep, de Mataró

(J. M. COLOMÉ)
11 anys

86. Gualba

(P. AMAT)
13 anys

87. Sant Miquel, Seu d'Urgell

(PERE D'A. CALDÉS)

88. Rocabrusa-Blaget

(PALLERIC)

89. Santa Teresa, Mataró

(ARTUR BUISANT)

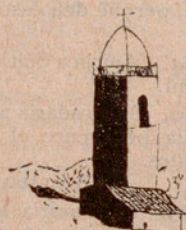
90. Sant Joan de Déu, Gràcia

(R. FORTUNY)

91. Sant Andreu de Llavaneres

(ANTONI COLOMÉ)

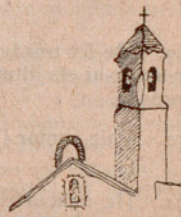
92. Sant Martí de Sasgüolles

(LLUISA SOLÉ)

93. Esparreguera

(CONXITA FELIU)

94. Santa Eulàlia (Hospital)

(FRANCISCO CANALS)
9 anys

SEGON CONCURS DE LA MAINADA

¿QUINA OBRA BONA HAS FET DURANT LA SETMANA?

(Vegin-se les condicions en els números 1, 2 i 3)

A continuació inserim les respostes que optant a aquest Concurs feren les deixebles de la mestressa de Torroella de Montgrí, Dona Josepa Cabré, la qual, fent-nos una honor, proposà a les seves deixebles, per a exercicis de composició, els temes dels nostres concursos II i III. La senyora mestressa ens perdonarà que haguem suprimit aquelles que, encara que revelen una infantívola ingenuïtat, considerem mancadetes de la exemplaritat necessària. — *N. de la R.*

61. Vaig ajudar a fer endreça a la meva mare.
MERCÈ VIÑAS RIEMBA

62. Vaig fer un tapet per a regalar a la meva tia el dia del seu Sant.
ROSETA BAGUDA I FERRER

63. He fet tot allò que els meus pares m'han manat i he ajudat a la meva mare.
RITA VALLESPI TORRENT

64. He escombrat i regat el carrer perquè faci goig i sigui fresc ara que som a l'estiu.
LOLA PARÉS I BASTONS

65. M'he cuidat de la meva germaneta perquè la mare va anar a segar.
EULÀLIA JUNQUÉ MONT

66. Vaig anar a ballar sardanes a la plaça, tocases per *Els Montgrins*.
P. FERRER CASANOR

67. He dit a la meva germana petita que fós bona minyona i cregués al pare i a la mare.
TERESA SERRA MASAGUÉ

68. Vaig anar al camp a segar.
MARIA COSTA GIMBERNAT

69. He fet una bossa a la meva germana per a dur-hi els llibres i per anar a fer la berenada.
LEONOR DURAN COLL

70. Vaig rentar i fer bugada.
R. ESTRANY I CALSINA

71. He anat a caçar cargols pels àncers.
ADELAISA MERCADER I MICHANAS

72. El dissabte vaig anar a ballar sardanes i el diumenge a missa.
J. LLENAS I PLA

TERCER CONCURS DE LA MAINADA

¿COM ESMERÇARIES CENT PESSETES EN SET DIES?

(Vegin-se les condicions en els números 1, 2 i 3)

Respostes remeses per la mestressa de Torroella de Montgrí, Dona Josepa Cabré, i fetes per les deixebles de la seva escola.

51. Em compraria una nina i un llit per a fer-la dormir.
MERCÈ VIÑAS RIEMBA

52. Em compraria una màquina de cosir.
ROSETA BAGUDA I FERRER

53. En donaria una part als meus pares i de les altres m'en compraria llibres ben macos i una nina de porcel·lana.
RITA VALLESPI TORRENT

54. Aniria a Limpas a veure aquell Sant Crist que fa miracles.
LOLA PARÉS I BASTONS

55. Aniria a fer una visita al castell de Perelada, em compraria un passador d'or de Toledo i un canari.
CONXITA CARRERAS MASCARRERAS

56. Aniria a Barcelona, que diuen que hi ha un Tibidabo i un Parc tan bonics, i em compraria una nina.
AMÀLIA VILADEVALL HEREU

57. Em compraria llibres ben macos i les que em restessin me les guardaria.
MARIA NEGRA SERRA

58. Si tingués 100 pessetes em compraria un teler, una nina per la meva germaneta i una corbata pels meus germans.
TERESA SERRA MASAGUÉ

59. Compraria un diccionari català, faria un viatge a Caldes i un regal a una meva amiga.
MARIA COSTA GIMBERNAT

60. Provaria d'embarcar-me en un aeroplà, perquè deu ésser molt deliciós.
LEONOR DURAN COLL

61. Aniria a Salt per a veure el Manicomí.
R. ESTRANY I CALSINA

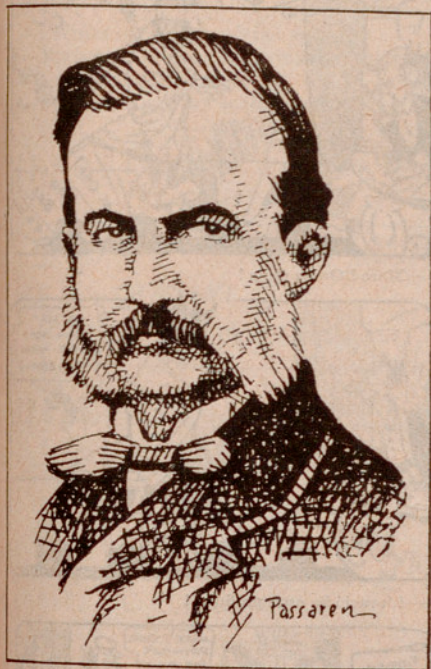
62. M'agradaria anar a Caldes de Malavella per veure el Balneari i provar les aigües.
ADELAISA MERCADER I MICHANAS

63. M'en aniria a Perelada, Figueres i altres llocs importants.
J. LLENAS I PLA

64. Em compraria una casa de nines i les que em sobressin les donaria a la mare.
TERESA SERRA I MATAS

ELS GRANS HOMES DE CATALUNYA

NARCÍS MONTURIOL

de 1819, i es digué — no oblideu mai el seu nom — Narcís Monturiol i Estarriol.

Les seves ardents idees el portaren al desterrament, i, si bé havia estudiat la carrera d'advocat, en el seu exili aprengué l'ofici noble de caixista d'impremta. En una de les èpoques en que sofrí persecució del Govern, s'arrecerà a Cadaqués, on, en advertir les dificultats de la pesca del coral, pensà en la utilitat d'un vaixell submarí, amb tant delit, que posà tota la seva poderosa intel·ligència i gran voluntat en resoldre un problema que, malgrat els intents realitzats, restava insoluble. Amb l'ajuda d'uns amics aplegà els cabals necessaris per a la construcció del primer vaixell de prova, que anomenà «Ictíneo», el qual presentà a l'admiració pública el 29 de setembre de 1859, en aigües de la Capitania del Port de Barcelona. Els resultats foren satisfactoris, animant a En Monturiol per a seguir perfeccionant el seu invent i interessar a l'element oficial.

El 29 de setembre de 1860 realitzà noves proves a presència del general O'Donnell i altres autoritats, repetint-les, amb el mateix èxit, el 6 de març de 1861. El Govern prometé quelcom, que, amb tot i ésser poc, no complí gens ni gota. En Monturiol seguia l'aspre calvari, fent gestions i publicant Memòries. S'inicià una subscripció pública, es constituí una societat per accions... però les esferes oficials convertiren en menyspreu ço que havia estat fins aleshores indiferència..

En Monturiol contemplà amb dolor com els seus acreedors destruïen a martellades el seu invent per tal de cobrar-se amb miseres desferres el grapat de moneda que havien bestret.

L'exemplar conformança d'En Monturiol, el mogué a adreçar a les generacions futures les següents paraules: «Deixo com a herència a aquest món, l'«Ictíneo» complet, exclusivament meu, sobretot en ses dues parts essencials: la que es refereix a la producció indefinida d'oxigen i la d'estar animat d'un motor submarí».

Fou després diputat a Corts, periodista, traductor, dependent d'escriptori, inventor d'infinitat d'objectes i aparells, i morí pobrement a Sant Martí de Provençals el 6 de setembre de 1885.

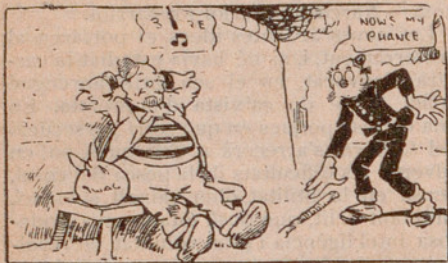
FRANCESC CURET

MOLTS de vosaltres, joves amics meus, us haureu delectat amb les prodigioses meravelles d'aquell «Nautilus», comandat pel capità Nemo, que la imaginació d'En Juli Verne creà i feu recórrer vint mil llegües de viatge submarí. La realitat, que té sempre un caire de bellesa fins en els seus aspectes més espaventables, tot just ahir naurà despertat la vostra admiració per aquests vaixells petits, semblants a cetacis, de forma esprimatxada, que adés a flor d'aigua, adés en la fondària del mar, desafiaven tota vigilància, nedaven com peixos i ferien de mort els enormes navilis de guerra forrats d'acer i erigats de canons.

Doncs bé; per honra i glòria de la nostra pàtria, sapigueu, amics benivoluts, que el primer home que resolgué pràcticament el problema de la navegació submarina, fou un català, nat a Figueres el 28 de setembre

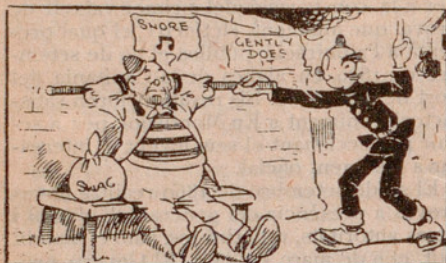
Affò que fa riure els altres nois

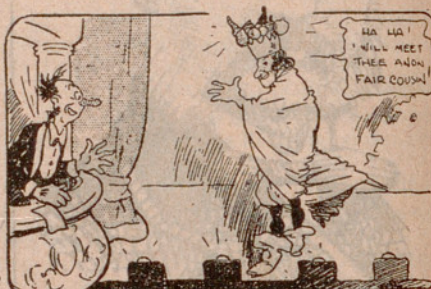
— Reno! El lladregot que va escabullir-se'm l'altre dia...

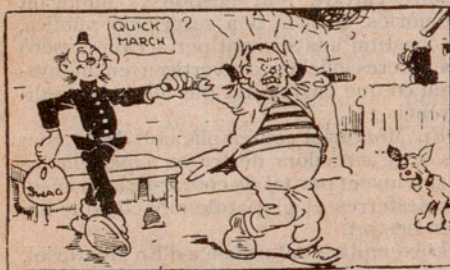
— Mare! Quina pluja!

— Li passaré el bastó d'ell pels forats de les mànigues...

— L'ovació ha estat profitosa!

— I el portaré, tan tranquil, a la presó. Apa!

(Del Comic Cuts)

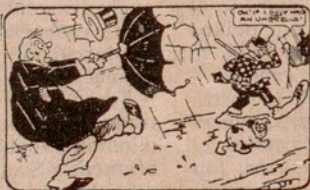

— Té, Peret; bona collita!

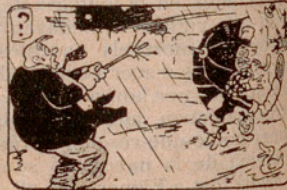
(Del Lot-o'-Fun)

— Plou! I jo sense paraigues

— Fugim! El bastó no tapa!

— Catacruc! Em ve molt bé!

(Del Chips)

ENDEVINALLES Els eixerits endevinaires

CONVERSA, per EUDALD SALA

- Escolta, Tomàs: què fas aquí?
- M'arreglo la roba per marxar al poble.
- I en quin poble vas?
- Però, si vostè ho acaba de dir...

JEROGLÍFIC COMPRIMIT

per JOSEP COMAS

= <
I HA QUEDAT
MTLINESQUEA

JEROGLÍFIC, per EDEUARD ALBAREDA

: :
NOVEMBRE
LLUM LLUM LLUM
+
C nota ROR

R O M B O, per P. COLL CASELLAS

Substituir els punts per lletres de manera que es llegeixi, vertical i horitzontalment: consonant; lloc de begudes; camina per l'aigua; beguda; consonant.

Els deu primers endevinaires que enviïn totes les solucions exactes, seran premiats amb llibres.

Solucions a les endevinalles
del número anterior

Al logogrif numèric: Arlés.

Al jeroglífic comprimit: Un que fuig d'estudi.

Han endevinat totes les solucions del número 8: J. Resbau. — Gimenez. — D. Sanchez. — X. Benquerel. — Josep Garcés.

Part de les solucions: Germans Planells. — Vila Cardonet. — Cristina Seriolis Riú. — Armand Pueyo. — Oncle Lalo. — Francisca Bosc. — Jordi Girona. — Felicià Plana. — Agustí Saló. — Anton Domènec. — Francesc Ferré. — Joan Viñals. — Anton Bofarull. — Pau Torres. — Miquel Sabaté. — L'eixerit. — W. Fonts. — Pere Miralles. — F. Milà. — L'Ardit. — Ferran Fajula. — Francesc de Tost. — J. Barca. — Massacs Lumber. — Verdagner i Homs en C. — Germans Canals. — Miquel Balaguer. — Miquel Font. — Francesc Salut. — Josep Cancé. — Joan Rabassa. — Josep Moradell. — Pere Comanges. — Ll. Ollé. — Joan Vacher. — Joan Camps. — Alfons Molons. — D. Ventura. — Josep Torrents. — Fanny Poeymiron Massó. — Candid Vicens. — Joan Burgerolas. — Jaume Massot. — Carme Arbússà. — Francesc Moragas. — Rodolf Tomás. — Germanes Rius Gelibert. — Francesc Noguera. — Ramon Alboc. — Germans Barceló. — J. Mayol. — Pere Morell. — Germans Trias. — Salvador Burquet. — Jordi Pascual. — Josep Moreno. — Maria Vidiella. — Antoni Casalé. — Joan Serret. — Jaumè Carrió. — Manuel Fusté. — Josep Cornella. — Francesc Terés. — Durant Ginestà. — Joan Marca Marca. — Joan Soler Baldrich. — F. S. B. — Josep Oró.

Avis important als col·laboradors i endevinaires

En el número passat no donàrem compte de que havien endevinat part de les solucions a les endevinalles del número 7, alguns minyons, perquè les rebérem tard, a conseqüència d'haver-se quedat detingudes les seves cartes a Correus per venir mal franquejades.

Cal que es fixin amb el què diem, i si no ho entenen, que s'ho facin explicar pels seus pares: les cartes tirades a Barcelona mateix, s'han de franquejar amb un segell de deu cèntims, deixant el sobre sense tancar, i les que vénen de fora amb segell de un cèntim i deixant també obert el sobre.

Alguns ja hi posen bé els segells, però tanquen el sobre, i allavors nosaltres hem de anar a Correus a recollir-ho, afegint-hi els cèntims de franqueig que correspon, perquè ho fan pagar com una carta tancada.

Altres n'hi ha que ho remeten amb el franqueig de carta tancada, perquè tenen por que es perdi. No l'han de tenir aquesta por. Si s'hagués de perdre, el mateix passaria amb una carta franquejada amb vint cèntims que amb un original d'impremta franquejat amb un cèntim.

A. Artis, imp. — Vich, 16 : Tel. 1471 G. : Barcelona

SI ETS FORÇA EIXERIT, NO TINDRÀS MAI CAP NEGUIT!

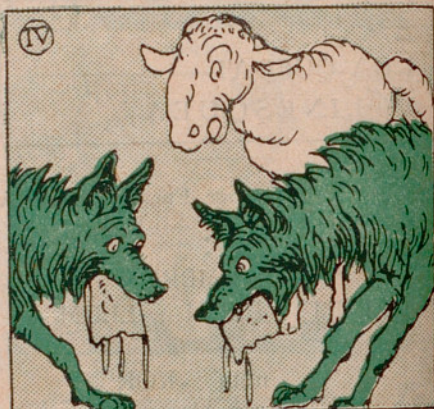
Aquests dos llops caçadors
tenen un bè, bona presa,
que els mourà moltes raons.

El bè els diu: « — Calleu, mosquits!
Que s'em mengi aquell gorman
que faci el mos més petit... »

Els dona a tastar uns paus,
amb una mel, que és tot goma...
I ells, tan crèduls, mengen ja!

Llengua, morros, gola i dents,
tot ferm i enganxat els queda
com si mengessin ciment.

Allavors, l'anyell, el plaga, — els pren els sarrons, astut, — i s'en fuig cap a sa casa!